

Sygn. akt: I. Ca. 39/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	<i>SSO Cezary Olszewski</i>
-----------------	------------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2016 roku w Suwałkach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **R. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą: (...) w B.**

przeciwko **S. M. (1)**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda R. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą: (...) w B. od wyroku Sądu Rejonowego w Augustowie V Zamiejscowego Wydziału Cywilnego z siedzibą w S. z dnia 15 października 2015 r., sygn. akt: V. C. 80/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda R. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą: (...) w B. na rzecz pozwanego S. M. (1) kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej.

Sygn. akt: I. Ca. 39/16

UZASADNIENIE

Powód R. K. wystąpił z pozwem przeciwko S. M. (1) o zapłatę kwoty 907 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 15 maja 2015 roku do dnia zapłaty. Nadto domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu - opłaty sądowej 30 zł., opłaty od pełnomocnictwa 17 zł oraz kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, iż w dniu 20 marca 2015 roku został wystawiony weksel, na podstawie którego pozwany zobowiązał się zapłacić mu bez protestu w dniu 14 maja 2015 roku kwotę 907 zł, jednak należność ta nie została zapłacona.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym Sąd Rejonowy w Augustowie w dniu 21 maja 2015 r. uwzględnił powództwo w całości.

W ustawowym terminie pozwany S. M. (1) wywiódł zarzuty od powyższego orzeczenia i domagał się uchylenia nakazu zapłaty w całości i oddalenia powództwa oraz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 15 października 2015 r. w sprawie o sygn. akt: V. C. 80/15 Sąd Rejonowy w Augustowie V Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w S. uchylił nakaz zapłaty z dnia 21 maja 2015 r. i oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 227,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne:

Dnia 20 marca 2015 roku S. M. (1) zawarł z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. pisemną umowę pożyczki nr (...). Na podstawie tej umowy w/w Spółka udzieliła pozwanemu pożyczki w kwocie 300 zł. Na całkowitą kwotę do spłaty składa się w/w kwota 300 zł, prowizja za udzielenie pożyczki w wysokości 60 zł, opłata operacyjna w wysokości 72 zł oraz opłata za poręczenie w wysokości 3 zł. Ponadto w umowie strony postanowiły, iż zabezpieczeniem spłaty umowy pożyczki stanowi poręczenie udzielone przez R. K.. Poręczyciel poręczył za spłatę kwoty głównej pożyczki. Strony ustaliły także, że w przypadku spłaty kwoty głównej pożyczki, na poręczyciela przechodzą należności z tytułu całkowitej kwoty do spłaty oraz koszty wynikające z nieterminowej należne na dzień realizacji poręczenia.

Również w dniu 20 marca 2015 r. S. M. (1) zawarł z R. K. pisemną umowę poręczenia. W umowie tej strony postanowiły, iż umowa ta dotyczy w/w umowy pożyczki, a jej przedmiotem jest zobowiązanie R. K. względem S. M. (1) do uregulowania kwoty głównej pożyczki. Realizacja poręczenia miała nastąpić w przypadku, gdy S. M. (1) nie ureguluje całości swego wymagalnego zadłużenia względem pożyczkodawcy pomimo pisemnego wystosowania wezwania do zapłaty. W przypadku zaś spłaty głównej pożyczki na poręczyciela przechodzą należności przysługujące z tytułu całkowitej spłaty (tj. 435 zł) oraz koszty wynikające z nieterminowej spłaty. W przypadku spłaty kwoty głównej pożyczki S. M. (1) zobowiązany został do zapłaty R. K. umownego odszkodowania za szkodę powstałą w ten sposób w majątku poręczyciela w wysokości 10% całkowitej kwoty do spłaty nie mniej niż 450 zł. Na zabezpieczenie wszelkich roszczeń poręczyciela wynikających z umowy poręczenia S. M. (1) złożył do dyspozycji R. K. weksel własny in blanco i upoważnił do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą całości zobowiązań wynikających z umowy poręczenia i opatrzenia go datą płatności, miejscem płatności, klauzulą bez protestu oraz uzupełnienia brakujących elementów weksla.

Deklaracja wekslowa pochodząca z tej samej daty co umowa poręczenia stanowi, iż S. M. (1) złożył do dyspozycji R. K. weksel in blanco w celu zabezpieczenia wszystkich istniejących lub mogących powstać w przyszłości roszczeń R. K. wobec S. M. (1) wynikających z w/w umowy poręczenia.

W świetle powyższych rozważań Sąd Rejonowy wskazał, że zawarta przez strony procesu umowa zatytułowana umową poręczenia nie jest umową poręczenia stypizowaną w kodeksie cywilnym, albowiem umowy poręczenia zawierana jest pomiędzy wierzycielem a osobą trzecią (art.876 k.c). Przedmiotem zaś umowy zawartej pomiędzy stronami procesu jest zobowiązanie R. K. względem S. M. (1) do uregulowania kwoty głównej pożyczki zaciągniętej przez pozwanego od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B..

Odwołując się do materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd Rejonowy wskazał, że roszczenie powoda nie zostało udowodnione, albowiem brak jest podstaw do przyjęcia, aby nastąpiła spłata pożyczki przez powoda na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B..

Ponadto Sąd Rejonowy w kontekście art. 58 k.c. zwrócił uwagę, że umowa pożyczki jest nieważna w zakresie naliczonych prowizji i opłat w łącznej kwocie 135 zł, z uwagi na ich wygórowaną wartość i nieudowodnienie ich poniesienia.

Odnosząc się zaś do kosztów windykacyjnych Sąd Rejonowy uznał je jako nie zasadne. Wskazał, że naliczanie opłat za wezwanie do zapłaty nieuwzględniających rzeczywiście poniesionych kosztów związanych z czynnością windykacyjną narusza zakaz nakładania kar umownych dotyczących zobowiązań pieniężnych.

Sąd Rejonowy uznał również za nieważne postanowienia umowy poręczenia zawartej pomiędzy stronami procesu przewidujące obowiązek zapłaty umownego odszkodowania w wysokości 450 zł. Kwota ta jest bowiem rażąco niewspółmierna do kwoty pożyczonej przez powoda i jako taka sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

W świetle powyższego, Sąd Rejonowy uznał powództwo za niezasadne.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 § 1 i 3 k.p.c.).

Od powyższego wyroku apelację wniósł powód R. K., zarzucając Sądowi Rejonowemu naruszenie przepisów prawa, a mianowicie:

- 1) art. 233 § 1 k.p.c., które miało wpływ na wynik sprawy poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób dowolny, z przekroczeniem zasady swobodnej oceny dowodów, przejawiające się w uznaniu, że powód nie spłacił należności, za którą poręczył, podczas gdy była to okoliczność bezsporna,
- 2) art. 207 § 7 k.p.c. poprzez niezwrócenie pisma pozwanego z dnia 7 października 2015 r. względnie o nieudzielenie powodowi prawa do ustosunkowania się do owego pisma,
- 3) art. 50 ust. 1-4 ustawy o kredycie konsumenckim poprzez niezasadne jego zastosowanie,
- 4) art. 58 § 1 k.c. poprzez niezasadne jego zastosowanie.

Mając na względzie powyższe skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez utrzymanie w mocy w całości nakazu zapłaty z dnia 21 maja 2015 r. w sprawie o sygn. akt: V. C. 436/15 oraz zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację, pozwany S. M. (2) wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne ustalenia Sądu Rejonowego co do opisanego przezeń stanu faktycznego, jak również podziela ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd ten dokonał również trafnej interpretacji przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie. Powyższe czyni zbytecznym ponowne przytaczanie ustaleń oraz szczegółowych rozważań zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. akt I PKN 339/98, OSNAPiUS rok 1999, nr 24, poz. 776, postanowienie SN z dnia 22 kwietnia 1997 r., sygn. akt II UKN 61/97, OSNAPiUS rok 1998, nr 3, poz. 104).

Odnosząc się do zarzutów apelacji w części dotyczącej naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów zauważyć należy, że ocena wiarygodności i mocy dowodów jest podstawowym zadaniem sądu orzekającego, wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygnięcia kwestii spornych w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania sędziego, przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału. Granice swobodnej oceny dowodów wyznaczone są przy tym wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawiane uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast w tym zakresie wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie innej niż ocena sądu (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2000 r. w sprawie V CKN 17/2000 OSNC/2000/10/189, orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 05 sierpnia 1999 r. II UKN 76/99 OSNAPiUS 2000/19/732). W ocenie Sądu Okręgowego, strona powodowa nie zdołała wykazać, by Sąd Rejonowy rozpoznając sprawę niniejszą naruszył zasady swobodnej oceny dowodów. Zdaniem Sądu Okręgowego bowiem Sąd I instancji racjonalnie i w sposób bezstronny rozważył materiał dowodowy jako całość, określił moc dowodową poszczególnych dowodów i odniósł ją do pozostałego materiału dowodowego. W tym stanie rzeczy twierdzenia apelacji o naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. uznać należało za gołosłowną polemikę ze słusznymi i w pełni przekonującymi argumentami Sądu Rejonowego przedstawionymi w szczegółowym, wnikliwym i logicznym pisemnym uzasadnieniu wydanego przez tenże Sąd orzeczenia.

Ustalenia faktyczne w sprawie Sąd Rejonowy oparł na dokumentacji zgromadzonej w sprawie i zdaniem Sądu Okręgowego nie budzą one wątpliwości. Z ustaleń tych wynika, iż powód udzielił pozwanemu poręczenia w związku z zawarciem przez tego ostatniego umowy pożyczki z (...) Sp. z o.o., której całkowita kwota dopłaty wynosiła 435,00 zł. Wedle zapisów umowy poręczenia, strony ustaliły, że w przypadku spłaty kwoty głównej na poręczyciela przechodzą należności przysługujące z tytułu całkowitej kwoty do spłaty wynikające z umowy pożyczki oraz koszty wynikające z nieterminowej spłaty, wynikające z umowy pożyczki. Podkreślić przy tym należy, że zapisy umowy poręczenia przewidują, iż po zrealizowaniu swoich zobowiązań wynikających z umowy poręczenia, poręczyciel (czyli powód) poinformuje zleceniodawcę (czyli pozwanego) o dokonanej spłacie i wezwie go do zapłaty całości należności przysługujących poręczycielowi (powodowi). Tymczasem w niniejszej sprawie powód nie przedstawił żadnego dowodu spełnienia zobowiązania na rzecz (...) Sp. z o.o. i nie poinformował pozwanego o dokonanej spłacie. A zatem nie dopełnił warunków umowy poręczenia wynikających z § 3 ust. 1. Zdaniem Sądu Okręgowego, jedynie wykazanie przez powoda dokonania spłaty zobowiązania pozwanego determinowało uzyskanie roszczeń kompensacyjnych.

Zarzut naruszenia art. 207 § 7 k.p.c. jest zasadny, jednak Sąd Okręgowy nie dopatrył się wpływu tego uchybienia Sądu Rejonowego na wynik sprawy. Zgodnie z treścią tego przepisu zwrotowi podlega pismo przygotowawcze złożone z naruszeniem § 3 tego przepisu. W treści § 3 art. 207 k.p.c. zaś, dozwolono, niezależnie od postanowienia sądu, składanie pism przygotowawczych obejmujących tylko wnioski o przeprowadzenie dowodu. Takim pismem z pewnością nie było pismo pozwanego z dnia 7 października 2015 r., w którym przedstawił on własne twierdzenia na poparcie swojego stanowiska w sprawie. Niemniej jednak należy zauważyć, że wystąpił on o wydanie przez Sąd zezwolenia na złożenie pisma tegoż pisma wskazując, iż przyjęcie i rozpoznanie przedmiotowego pisma nie wymaga dalszych czynności i nie wydłuży postępowania. Natomiast Przewodniczący, wbrew regule wynikającej z § 3 art. 207 k.p.c., nie ustosunkował się do tego wniosku – powinien albo dokonać zwrotu tego pisma albo też wydać odpowiednie postanowienie o dopuszczeniu złożenia pisma przygotowawczego.

Nie przesądzając jednak czy istniały okoliczności przemawiające za dopuszczeniem złożenia pisma z dnia 7 października 2015 r., Sąd Okręgowy stwierdza, że pozwany składając to pismo podjął próbę wykazania przesłanek dopuszczenia tego pisma i uwzględnienia argumentów w niego wynikających. Ponadto powód miał możliwość ustosunkowania się do treści w/w pisma, skoro znał jego treść przed rozprawą wyznaczoną na dzień 15 października 2015 r. Niemniej jednak nie skorzystał z tego uprawnienia, albowiem nie uczestniczył w tej rozprawie. Uchybienie Sądu Rejonowego nie miało więc wpływu na wynik postępowania.

Nie można jednak uznać zarzutu naruszenia art. 50 ust. 1-4 ustawy o kredycie konsumenckim i art. 58 k.c. poprzez niezasadne ich zastosowanie. Wprawdzie art. 50 ustawy o kredycie konsumenckim dotyczy wysokości prowizji w przypadku spłacanych przed terminem pożyczek, niemniej jednak zawiera on niejako wskazówkę co do wysokości prowizji w pozostałych przypadkach. Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy był uprawniony do oceny zapisów umowy pożyczki i poręczenia z punktu widzenia art. 58 k.c. i art. 385¹ k.c., Dodać należy, że przez działanie wbrew dobremu obyczajom - przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego - rozumie się w judykaturze wprowadzanie do umowy klauzul, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku; rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza zaś nieusprawiedliwioną dysproporcję - na niekorzyść konsumenta - praw i obowiązków stron, wynikających z umowy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie I CK 832/04, Biul. SN 2005, Nr 11, poz. 13 oraz z dnia 3 lutego 2006 r. w sprawie I CK 297/05, Biul. SN 2006, nr 5-6, poz. 12, z dnia 27 października 2006 r. w sprawie I CSK 173/06, opubl. w zbiorze orzecznictwa LEX za nr 395247). Ocena rzetelności określonego postanowienia wymaga zatem rozważenia indywidualnego rozkładu obciążeń, kosztów i ryzyka, jakie wiąże się z przyjętymi rozwiązaniami oraz zbadania jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałoby zastrzeżone. Jeżeli konsument byłby w lepszej sytuacji, gdyby konkretnego postanowienia nie było, należy przyjąć, że ma ono charakter nieuczciwy. Przy powyższej ocenie założeniem powinno przy tym być, że to konsument ma być głównym beneficjentem rywalizacji między przedsiębiorcami (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 maja 2010 roku, VI ACa 1256/09).

W kontekście wskazanych powyżej przesłanek, należy zgodzić się z Sądem Rejonowym, że wysokość kosztów ubocznych wynikających z umowy pożyczki i poręczenia były rażąco wygórowane. Taki charakter z pewnością miało odszkodowanie określone na kwotę 450,00 zł i inne opłaty w łącznej kwocie 132,00 zł w kontekście do zobowiązania głównego 300,00 zł. Obowiązek poniesienia dodatkowych opłat, w istocie daje przedsiębiorcy dodatkowe i nieuzasadnione świadczenie kosztem konsumenta

Uwzględniając wszystko powyższe, apelację powoda uznał Sąd Okręgowy za bezzasadną i stąd też, na podstawie art. 385 k.p.c., orzeczono jak w pkt I wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800). Uwzględniając, że pozwany wygrał postępowanie apelacyjne w całości, Sąd Okręgowy uznał za zasadne przyznanie na jego rzecz kwoty 180,00 zł stanowiącej wynagrodzenie pełnomocnika.